

Spätná účinnosť právnych noriem – skrátenie funkčného obdobia členov súdnej rady volených sudcami

„Čl. 154g

Voľby členov Súdnej rady Slovenskej republiky podľa čl. 141a ods. 1 písm. a) a b) v znení účinnom od 1. júla 2021 vyhlási predseda Súdnej rady Slovenskej republiky tak, aby sa uskutočnili do 30. septembra 2021. Zvolením členov Súdnej rady Slovenskej republiky podľa predchádzajúcej vety zaniká členstvo v Súdnej rade Slovenskej republiky členom Súdnej rady Slovenskej republiky zvoleným podľa čl. 141a ods. 1 písm. a) v znení účinnom do 30. júna 2021.“

Navrhovaný text ústavného zákona v druhej vete tohto článku zakotvuje skrátenie funkčného obdobia členov súdnej rady zvolenými sudcami pred 30.06.2021.

Ide o princíp nepravej retroaktivity, ktorý je síce všeobecne prípustný, ale len za podmienky vyriešenia stretu ochrany legitímneho očakávania na jednej strane a verejného záujmu na strane druhej. Z hľadiska možného porušenia princípu legitímneho očakávania je nutné uskutočniť test proporcionality v striktnnej forme (napr. rozhodnutie ÚS ČR Pl ÚS 4/94 z 12.10.1994). Princíp legitímneho očakávania súvisí s princípom právnej istoty vyjadrenom v článku 1 Ústavy SR. Tento princíp je vyjadrený aj v článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Princíp legitímneho očakávania zahŕňa zákaz retroaktivity, zásadu ochrany nadobudnutých práv, princíp predvídateľnosti právnej úpravy.

Požiadavky na vykonanie testu proporcionality sú nasledovné:

1. Kritérium vhodnosti
2. Kritérium potrebnosti
3. Kritérium závažnosti
4. Požiadavka čl. 4 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd – minimalizácia zásahu do nadobudnutých práv

Zrušenie rozhodovacej imunity sudcov a zrušenie súhlasu so vzatím do väzby

... V čl. 148 sa vypúšťa odsek 4. Doterajší odsek 5 sa označuje ako odsek 4.

...V čl. 136 ods. 3 sa vypúšťa prvá veta

Zrušenie rozhodovacej imunity sudcov nemožno považovať za prostriedok boja s korupciou a klientelizmom. Za korupciu a iné trestné činy možno sudcu trestne stíhať aj teraz. Sudcovská imunita sa týka výlučne rozhodovacej činnosti. Navrhovaný text ústavného zákona chce zrušiť rozhodovaciu imunitu výlučne sudcom všeobecného súdu. Sudcom ústavného súdu ju ponecháva, taktiež ponecháva poslaneckú imunitu. Rozhodovacia imunita sudcov je historickým inštitútom, zmyslom ktorého je garancia nezávislosti v rozhodovaní sudcov, garancia občianskej spoločnosti pred potenciálnym zneužívaním moci. Je zabezpečením trojdelenia moci. Zrušenie sudcovskej imunity za rozhodovanie, spolu s navrhovaným zrušením súhlasu ústavného súdu so vzatím do väzby sudcu predstavuje závažný zásah do rozhodovacej nezávislosti sudcu. Rozhodovacia imunita sudcov je zakotvená v ústavách mnohých európskych štátov napr. Slovinsko, Poľsko, Chorvátsko, Portugalsko.

Nepreložiteľnosť sudcu

...V čl. 148 ods. 1 sa na konci pripája táto veta: „Súhlas sudcu s preložením sa nevyžaduje pri zmene sústavy súdov, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie výkonu súdnictva“.

Vytvára sa tu možnosť preložiť sudcu bez jeho súhlasu za podmienky zmeny sústavy súdov a nevyhnutnosti zabezpečenia výkonu súdnictva. V tomto navrhovanom znení by však mala byť rešpektovaná nemožnosť preložiť sudcu bez jeho súhlasu na nižší stupeň sústavy súdov. Taktiež by mala byť v zákone definovaná nevyhnutnosť zabezpečenia výkonu súdnictva. Navrhujem teda znenie: *„Súhlas sudcu s preložením na ten istý stupeň sústavy súdov sa nevyžaduje pri zmene sústavy súdov, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie výkonu súdnictva.“*